

Uredništvo: aprava: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 22-61-29-64. Mesečna naročnina 35 lit., za inostranstvo 40 lit. — Ček, red. Ljubljana 10.636 za naročnino in 10.394 za inostranstvo. Izključno nastopanje na oglaševanje in inostranstvo: UPI S. A. Milano. Rokopisov na vprašanje.

SLOVENE

DECEMBER-1944

5
TOREK

Feindstellungen bei Arnheim unter Wasser gesetzt

Die Masse der amerikanischen Angriffe östlich Aachen zerschlagen In Mittelitalien erbitterte Abwehrkämpfe gegen angreifende britische Divisionen — Durchbruchversuche der Sowjets und Rumänen bei Miskolc gescheitert

Aus dem Führerhauptquartier, 4. 12. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum von Arnheim sprengten unsere Pioniere die Deiche auf dem Süder des Niederrheins und überfluteten dadurch weithin die feindlichen Stellungen südwestlich der Stadt. Der Gegner wurde gezwungen, sich auf höher gelegene Punkte zurückzuziehen, wo er durch unsere Artillerie hohe Verluste erleidet. Auf dem linken Maasufer bei und nördlich Venlo erwehren sich unsere Truppen seit Wochen fortgesetzter englischer Angriffe in harten Kämpfen. Sie haben dem starken Feind nur schrittweise Raum gegeben und sein Vordringen über die Maas und die Reichsgrenze verhindert. Nordöstlich Geilenkirchen brachen die feindlichen Bataillone bei dem Versuch, weiter vorzudringen, in unserem Feuer zusammen. Die Masse der Angriffe der Nordamerikaner an der Schlachtfeld östlich Aachen wurde durch Gegenangriffe zerschlagen. Im Gebiet von Hürtgen dauern die erbitterten Waldkämpfe mit neu herangeführten feindlichen Panzerverbänden an.

In Lothringen kämpfen unsere Truppen im Vorfeld der Westbefestigungen, in Saarlautern und im Quellgebiet der Saar zäh gegen den erneut angreifenden Feind. Saarunion, das vorübergehend verlorengegangen war, wurde vom Gegner gesäubert. Nordwestlich Lützelstein konnten die Nordamerikaner in das Waldgebiet der unteren Vogesen eindringen, ließen sich dann aber vor unseren neu aufgebauten Linien fest. Im Raum südlich Haguenau scheiterten die feindlichen Angriffe auch gestern unter beträchtlichen Verlusten des Gegners. Der Druck gegen die Nordwest- und Südwestflanke unseres Stellungsbogens im mittleren Elsass dauert an. Im Stadtzentrum von Schleithardt und um Rappoltsweiler wird erbittert gekämpft. An den südwestlichen und südlichen Ausläufern des Wasgenwaldes verwehrt der zähe Widerstand unserer seit Wochen im Kampf stehenden Verbände dem Gegner weiteres Vordringen. Durch

einen eigenen Angriff wurde im Hartwald am Oberrhein eine feindliche Kräftegruppe nördlich des Hünigens-Kanals abgeschnitten. In den noch andauernden Vernichtungskämpfen wurden bereits mehrere hundert Gefangene eingebraucht.

In Elsass-Lothringen schossen unsere Truppen neuerdings 32 feindliche Panzer und 5 Panzerspähwagen ab. Stärkere Verbände deutscher Jagd- und Schlachtfieger unterstützen durch zahlreiche Angriffe auf feindliche Batterien, Beiritsstellungen und Kolonnen die Abwehrkämpfe des Heeres.

London und Antwerpen wurden weiter durch unsere Fernfeuerwaffen beschossen.

In Mittelitalien wiesen unsere Truppen südwestlich Vergato und bei Faenza feindliche Vorstöße ab. In der Romagna stehen sie in erbitterter Abwehr gegen die mit stärkster Artilleriewirkung angreifenden britischen Divisionen.

Auf dem Balkan wurden feindliche Angriffe im Quellgebiet der westlichen Morawa und an der Drina-Front abgewiesen, in Kroatien Bandenkämpfe zerschlagen.

In Südungarn ging zäher Widerstand unserer Truppen die nach Westen vorgehenden Bolschewisten bei Szeged und westlich Kaposvar auf. Zwischen Plattensee und Dunaföldvár konnten die Sowjets nach Norden Boden gewinnen. Im Abschnitt nördlich Erlau griff der Feind wiederum mit mehreren Divisionen erfolglos an. Weitere Durchbruchversuche der Sowjets und Rumänen scheiterten bei Miskolc. Eigene Panzerverbände warfen den Gegner aus dem nördlichen Teil seines Einbruchsaumes zwischen Sajó und Hernád zurück.

Der Schwerpunkt der angloamerikanischen Fliegeraktivität lag am gestrigen Tage in West- und Südwestdeutschland, wo besonders Tiefflieger die Zivilbevölkerung mit Bomben und Bordwaffen angriffen. Ein schwächerer nordamerikanischer Terrorverband warfen Bomben in Südostdeutschland.

Führerjeweiz ukaz nemški delovni službi

Berlin, 3. dec. V priznanje nemški delovni službi, ki se je v vseh položajih izkazala na političnem in vojnem polju, je ukazal Führer nemški delovni službi, da prevzame del vojaškega izsoljanja, ki ga je doslej vodila domovinska vojska. Vodjo nemške delovne službe je pooblastil, da na lastno odgovornost ter v sporazumu z Reichsführerjem SS in poveljnikom domovinske vojske takoj izvede vse potrebno.

Ta novi Führerjeweiz ukaz nemški delovni službi je priznanje ne le političnemu in vojaškemu vzgojnemu delu delovne službe, ki se je izkazala tako v vojni kot v miru, marveč je predvsem tudi priznanje vojnega dela nemške delovne

službe, ki se je izkazala na bojiščih. Može nemške delovne službe so se izkazali v protiletalskih baterijah ter so se tudi na bojiščih povsod junaško in požrtvovalno borili. Nepozaben bo junaški boj oddelkov nemške delovne službe proti britanski padalski diviziji pri Arnheimu. Ves nemški narod je že zdavnaj spoznal v kako veliki meri doprinese nemška delovna služba k odprni sili nemškega usodnega boja, kaj s svojim delom jača srca za totalno vojno ter kako vzgaja bodočega političnega vojaka na bojišču. Z novim ukazom je Führer dal nove naloge mladim možem nemške delovne službe, ki jih tudi sovražnik ne bo mogel prezreti.

Boljševiški poulični nemiri v Atenah

Amsterdam. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten, je v petek kmalu po polnoči podalo ministrskemu predsedniku Papandreou ostavko vseh 6 ministrov, ki so zastopali levo krilo gibanja EAM. Komunistični poljedelski minister Zevgos je protestiral proti odločbam generalnega majorja R. M. Scobieja, britanskega vrhovnega poveljnika v Grčiji, ki je zahteval demobilizacijo grških gverilskih čet. Minister je izjavil, da so te odločitve povsem enostranske.

Stockholm, 3. dec. Tudi v Grčiji, ki so jo zasedle anglo-ameriške čete, je Moskva mobilizirala ulice. Agencija Reuter je sporočila v nedeljo, da so se čete vladne policije v Atenah s strojnimi in brzostrelnimi orožjem borile proti več tisoč pripadnikom EAM-a, ki so se zbrali pred kraljevskim gradom. Policija je morala oddati tisoče strel in demonstrirajočo družbo. S tega »bojišča« so odpeljali več tovornih avtomobilov mrtvih in ranjenih.

Ko se je pojavil drugi val demonstrantov, je ojačila policija ogenj, pri čemer je uporabljala tudi lahke poljske in protitankovske topove.

Zeneva. Kakor javljajo iz Ankare, so nastopile v Grčiji nove težkoče. Odporiške skupine so sporočile ministrskemu predsedniku Papandreou, da so razpustile svoje organizacije, da pa orožja ne bodo izročile vladi. Med ostalimi so zahtevali, naj bo izvedeno v teku dveh in pol mesecev javno glasovanje o vprašanju vlade in kraljevine.

Stockholm, 4. dec. Dopisnik ABC-ja John Nixon, ki je s svojega hotelskega okna opazoval spopade v Atenah, poroča, da so boljševiki napovedali za nedeljo demonstracije. Oblastva so jih prepovedala ter je zato policija napravila kordon okrog največjega atenskega trga. Kmalu po enajsti uri so kljub temu prikorakali boljševiki, ki so klicali razna

geslac in vihteli rdeče zastave, v dolgih kolonah na trg. Ko je prišel sprevod tjakaj, je odprla policija iz glavnega stanja ogenj, kateremu so se pridružili še stražniki, ki so stali izven poslopja. Demonstrante so razgnali, vendar so se ti zbrali znova ter nadaljevali svoj pohod. Policija je znova streljala. Končno jih je razgnala. Nixon poroča, da je videl na cesti mnogo mrtvecev.

Stockholm, 4. dec. Krvavi izgredi boljševikov v Atenah so se nadaljevali po Reuterjevem poročilu v soboto popoldne v bližini Akropole. Slišalo se je streljanje težkih strojin in brzostrelk.

Po pouličnih bojih istega dne dopoldne so se zbrali demonstranti pred glavnim stanom EAM-a, koder so njihovi vodje Papandreoujevi vladi napovedali boj. Kot poročajo, je vlada odločena, da bo še naprej ostala na svojem mestu. Notranji minister je odredil preiskavo o dogodkih. EAM objavlja svoje izgube s 15 mrtvimi in 148 ranjenimi. Atenska vojska oblastva so proglasila v Atenah in v Pireju policijsko uro od 19 zvečer do 6 jutraj.

Pierlot preosnoval vlado

Amsterdam. Kakor poroča radio Pariz, je Pierlot preosnoval svojo vlado. Na mestu komunističnega ministra ter odposlanca odporiškega gibanja, ki sta izstopila iz vlade, je imenoval socialist. Socialisti zahtevajo, da izboljša vlada razdelitev življenjskih potrebščin in premoga ter položaj delavcev.

Na boljševiško povelje

Zeneva, 3. dec. Boljševiški agenti v Franciji mobilizirajo vso družalo. Radio Pariz poroča, da so v Marseillu v soboto napadli vojašnico nekega polka. Uporabiti so morali strojnico in topove.

Sovražne postojanke pri Arnheimu poplavljen

Vzhodno od Aachena razbita večina ameriških napadov — V srednji Italiji ogorčeni obrambni boji proti napadajočim britanskim divizijam Pri Miskolcu so se izjalovili probojni poskusi Sovjetov in Rumunov

Führerjev glavni stan, 4. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na področju Arnheima so razstrelili naši pionirji jezove ob južnem bregu spodnjega Rena. Tako so daleč preplavili sovražne postojanke jugozapadno od mesta. Nasprotnik je bil prisiljen, da se umakne na višje ležeče točke, koder je utrpel zaradi ognja našega topništva visoke izgube. Na levem bregu Maase pri in severno od Venloja se branijo naše čete že tedne v hudih bojih pred neprestanimi angleškimi napadi. Močnemu sovražniku so le korakoma prepustile ozemlje. Preprečile so mu napredovanje preko Maase in meje Nemčije. Severovzhodno od Geilenkirchena so se v našem ognju zrušili sovražni bataljoni pri poskusu, da bi dalje napredovali. Večino severnoameriških napadov na bojišču vzhodno od Aachena smo razbili s protinapadi. Na področju Hürtgena se nadaljuje ogorčeni gozdni boji z novo privedenimi sovražnimi oklepniškimi oddelki.

V Loreni se naše čete v prednjih črtah zapadnih utrd, v Saarlouisu in ob izvirih Saare žilavo bore proti znova napadajočemu sovražniku. Nasprotniki smo pregnali iz Saaruniona, katerega smo prehodno izgubili. Severozapadno od Lützelsteina se je posrečilo Severoamerikancem vdreti v gozdno področje spodnjih Vozgov. Kasneje so se ustavili pred našimi novo zgrajenimi črtami. Na področju južno od Hagena so se izjalovili sovražni napadi tudi včeraj s pomembnimi nasprotnimi izgubami. Pritisk proti severozahodnemu in jugozahodnemu boku loka naših postojank v srednji Alzaciji se nadaljuje. V sredini mesta Solesstat in v Ribeauvillu se vrše ogorčeni boji. Ob jugozahodnih in južnih koncih Wasgenskega gozda je preprečil

žilavi odpor naših že več tednov borečih se oddelkov nasprotniku nadaljnje napredovanje. Z lastnim napadom smo odrezali v Hartwaldu ob zgornjem Renu neko skupino sovražnih sil severno od Hüninškega prekopa. V še trajajočih uničevalnih bojih smo zajeli že več sto ujetnikov.

V Alzaciji in Loreni so uničile naše čete znova 32 sovražnih oklepnikov in pet oklepnih izvidniških voz. Močnejši oddelki nemških lovskih in borbenih letal so podpirali s številnimi napadi na sovražne baterije, pripravljane postojanke in kolone obrambne boje vojske.

London in Anvers smo nadalje obstreljevali z daljnostrelnim orožjem.

V srednji Italiji so odbile naše čete jugozahodno od Vergata ter pri Faenzi sovražne napade. V Romagni se ogorčeno branijo pred britanskimi divizijami, ki napadajo z najmočnejšo topniško aktivnostjo.

Na Balkanu smo zavrnili sovražne napade ob izlivih zahodne Morave ter na bojišču ob Drini. Na Hrvaškem smo razbili tolovajske sile.

V južni Madžarski smo prestregli z žilavim odporom naših čet proti zahodu prodirajoče boljševike pri Szigetvaru in severozahodno od Kaposvara. Med Blatnim jezerom in Dunaföldvárom se je posrečilo Sovjetom napredovati proti severu. Na odseku severno od Egra je sovražnik z več divizijami znova brezuspešno napadel. Nadaljnji prebijalni poskusi Sovjetov in Rumunov so se izjalovili pri Miskolcu. Lastni oklepniški oddelki so vrgli nasprotnika iz severnega dela njegovega vdrnega področja med Sajó in Hernádom zopet nazaj.

Težišče angloameriškega letalskega delovanja je ležalo včeraj nad zahodno in jugozahodno Nemčijo, koder so letale zlasti iz nizke višine napadi s bombami in strojnimi civilno prebivalstvo. Slabši severoameriški strahovalni oddelki je vrgel bombe na jugovzhodno Nemčijo.

Težki boji na Madžarskem

Berlin, 4. decembra. Težki boji v južni Madžarski so se nadaljevali tudi drugega decembra. Boljševiki oklepniške sile so sledile nemškimi oddelkom, ki so se umikali iz Pečuha proti severozahodu ter so dalje napredovali. Pri tem so imele v bojih z nemškimi zaščitnicami, katere je podpiralo protiletalsko topništvo, pomembne izgube. Dočim so Nemci prestregli sovražni sunek ob obeh straneh železnice Pečuh-Szigetvar, se je posrečilo boljševikom vdreti v mesto Kaposvar ter napredovati dalje proti severu. Tu so se jim nemške čete močno uprle. Razvili so se hudi boji ki se še vrše. Na bojišču ob Donavi vse do področja pri Budimpešti pa ni prišlo do nikakih pomembnejših spopadov.

Zelo uspešno je potekla v soboto nemška akcija v južnem delu gorovja Matra, koder so Nemci z že več dni trajajočim protinapadom odstranili vse sovražnikovo vdrno mesto, ki so ga boljševiki pred kratkim naredili.

Boji med gozdnimi griči so bili izredno hudi. Sovražnik se kljub za obrambo izredno ugodnemu vremenu ni mogel upirati spretno vodenim nastopom nemških čet ter odločnim napadom nemških grenadirjev. Zato je z visokimi izgubami svoje postojanke zapustil.

Na bližnjem bojišču pri Egerju so Svjetci znova poskušali, da bi z močnejšimi silami prebili nemško črto. Nemci so s takojšnjim protinapadom očistili dve sovražni vdrni mesti.

Do ogorčenih bojev je prišlo tudi zaradi ojačanega boljševiškega pritiska na severneje ležeče mesto Miskolc. Sovjetom

je podnevi uspelo vdreti v južni del mesta ter napredovati severovzhodno od njega. Nemške čete pa so prestregle vse sovražne vdore ter so jih na drugih mestih zlasti ob reki Sajó in ob cesti Miskolc-Košice krvavo odbile. V južnem delu vzhodne Slovaške se prav tako izjalovili krajevni sovražnikovi napadi, v katerih je izmed 15 oklepnikov izgubil sedem bojnih voz.

Na ostalih odsekih vzhodnega bojišča je vladal v splošnem mir.

Vzhodno od Liepaje so nemške čete uspešno izboljšale svoje postojanke ter odbile sovražne protinapade na nove nemške postojanke. Uničile so več oklepnikov.

Zanimivo priznanje o učinkih »V 1«

Stockholm, 4. dec. Angleški komentator Robert Frazer se je bavil v neki radijski oddaji s stanovanjskim vprašanjem, ki je postalo kritično zaradi daljnostrelnega obstreljevanja Anglije z »V 1« in »V 2«. Frazer je pri tem napravil značilno pripombo, da je treba sedmimo med vojno porušeni hiši in četrtino poškodovanih pripisati obstreljevanju z »V 1« v štirih mesecih od junija do septembra. Frazer je nadalje opozoril, da obsegajo v angleški Beli knjigi objavljene uradne številke le podatke do konca septembra ter da so se te številke danes že samo po sebi umerno bistveno zvišale.

To priznanje Roberta Frazerja je tem bolj značilno, ker je angleška propaganda kot znano ob pričetku obstreljevanja z »V 1« skušala prikazati nemško daljno-

Utrujenost pri zaveznikih, volja do zmage pri Nemcih

Berlin, 4. dec. V svojem zanimivem uvodniku o vojaškem položaju opozarja švicarski list »Der Ladbote« na naraščajočo utrujenost zaveznikov. Nemška vojska morala bo vzdržati dalj časa, kot zavezniki. Čim dalj trajajo boji v Nemčiji, tem več izgub imajo napadalec in čim bolj se Nemci branijo v svoji porušeni domovini, tem večja je možnost, da se bodo pokazali tudi drugod taki znaki utrujenosti, kot v Kanadi. Vrh tega naraščajo v deželah, ki so jih zasedli Angloamerikanci, težave vedno bolj. Za revolucijo v Nemčiji pa manjkajo vse predpostavke. Sovražniki in angloameriški vojskovodje morajo še naprej računati z nemškimi vojski, pa naj bodo to že ljudski grenadirji ali pa padalci: Kajti še danes so to žilavi in požrtvovalni borci.

20 velebomnikov sestreljenih

Tokio, 3. dec. Kakor poroča cesarski glavni stan o poslednjem letalskem napadu na Tokio, se je udeležilo tega napada približno 70 sovražnikovih velebomnikov, ki so odleteli z Marijanskih otokov. Po dosedanjih ugotovitvah je sestrelila japonska obramba 15 velebomnikov. Japonsko škodo označujejo kot majhno.

V nedeljo so sovražna strahovalna letala v več valovih ponovno priletela nad Tokio in Yokohamo. Japonski lovci so jih odločno napadli, nakar so se sovražna letala umaknila v jugovzhodni smeri ter brez cilja odvrгла rušine in zažigalne bombe. Po dosedanjih poročilih so sestrelili Japonci 5 velebomnikov.

Zopet vladna kriza v Romuniji

Stockholm, 3. dec. Kakor poroča agencija Reuter, je odstopila v soboto romunska vlada. Na poslednjem zasedanju so razpravljali o notranjoromunskih zadevah, vsled česar je vlada odstopila.

Moskovska igra se nadaljuje. Vlada sledi vladi in kaos je vedno večji in večji. Tako pripravljajo tla, ki jih potrebuje boljševizem. Tudi v Romuniji gre vse po že zdavnaj predvideni poti. Pred kratkim je sovjetska (imenuje se »zavezniška« nadzorna) komisija opozorila vlado, da zavlačuje izpolnitev pogojev premirja. Potem so moskovski pristaji zahtevali točno izpolnjevanje pogojev. Predvsem so očitali ministrstvu, ki jih niso vodili komunisti, da niso dovolj rigorozno izvedli »čiščenja«. Stvar je jasna, da gre pri novi vladi samo za to, da pride v vlado še več »zanesljivih« ministrov, ki bodo pokorno služili Moskvi in njenemu bukerskemu nadzorniku Višinskemu. Konec Romunije pa bo šliel dogodom v baltskih državah.

Stockholm, 4. dec. Moskovska poročevalska služba javlja, da je sprejel kralj Mihail šefa romunskega generalnega štaba generala Radescu ter mu poveril sestavo nove vlade. Dejstvo, da prinaša Moskva kot prva to vest, je značilno za vlogo slamanega moža, ki jo mora igrati Mihail Zadnji pri vedno večji boljševizaciji Romunije.

Švicarji protestirajo proti sovjetskemu vmešavanju

Bern, 3. dec. V Bernu je bilo prostestno zborovanje proti sovjetskemu vmešavanju, katerega so se udeležili številni meščani različnih političnih skupin iz vseh kantonov. Enoglasno je bila sprejeta odločitev, v kateri je rečeno, da zahtevajo kritični časi, katere preživlja Evropa in s tem tudi Švica, da se še bolj odločno kot kdaj koli zavzamejo za principe, katerim dolguje Švica svojo neodvisnost, svobodo in čast. Vsak znak slabosti, vsak sklep, ki bi bil izvršen pod pritiskom revolucionarne manjšine ali inozemskih sil bi do skrajnosti ogrožal bodočnost dežele. Nadalje so zahtevali, da ostanejo v veljavi vsi ukrepi proti elementom, ki ogrožajo enotnost in neodvisnost dežele ter da naj imenujejo za naslednika Pilet Golaza edino osebo, ki je za to resnično sposobna.

De Gaulle v Moskvi

Stockholm. De Gaulle je prišel v soboto v Moskvo, kjer se je hotel prikupiti z zvenečimi frazami o »spoštovanju« boljševiških vladodržcev.

Amsterdam. Kakor javlja agencija Reuter, se je De Gaulle včeraj zvečer razgovarjal s Stalinom. Zunanji minister pariške vlade Bidault pa je imel sestanek z Molotovom.

Schutzstellung an der Westfront. — Beim Bau der Panzergräben packen alle Männer mit an. — Obrambni položaj na zahodu. — Vsi moški sodelujejo pri kopanju protitankovskih jarkov. — P. K. Aufnahme, Atlantic.

Boj med republikanci in monarhisti v Rimu

Zeneva, 3. dec. Kakor poroča agencija Reuter, je poklical Bonomi v Rim več pomembnih politikov, ki so živeli v begunstvu v Švici. Kakor poroča agencija AFI, se nadaljuje boj preko strank med republikanci in monarhisti. Načelna odločitev je postala neizbežna. Liberalna stranka je sporočila v soboto, da bo sodelovala v Bonomijevi vladi, tudi če bi levičarske stranke nadalje ne hotele sodelovati v Bonomijevi vladi. S tem je, kot poroča agencija AFI, prelom med šestimi strankami protifašistične fronte dokončen.

Bonomi pa z državnim upraviteljem Umbertoom nadaljuje s svojimi napori, da bi kljub majhnim izgledom na uspeh sestavil vlado. Ponovno se je razgovarjal z britanskimi in ameriškim veleposlanikom. Kakor poudarja agencija AFI, bo zaradi obnove levičarskih strank, ki se branijo sodelovati v novi vladi, manjkala novi

vladi z ali brez Bonomija potrebna podpora in avtoriteta. Težak Edenov napad v spodnji zbornici proti grofu Sforzi je splošno zmanjšalo le še povečal. Če bi se Bonomiji dokončno ponesrečilo sestaviti novo vlado, bo poverjena sestava nove vlade voditelj demokratične delavske stranke Rujniju ali vodji bivših krščanskih demokratov de Casperiju.

Amsterdam. Radio London javlja, da se je Bonomi razgovarjal z veleposlanikom Velike Britanije in Združenih držav, preden je zopet pričel razgovore z voditelji levičarskih strank. Ponovno je pozval voditelja komunistične stranke Togliattija, socialdemokrate ter člane tako zване akcijske stranke, da sodelujejo v novi vladi. Če se bodo branili sodelovati v vladi je možno, da bo sestavil Bonomi vlado brez zastopnikov levičarskih strank. Potem pričakujejo, da bi krščanski demokrati nadalje podpirali Bonomija.

Morrison o angleškem komunizmu

Angleški notranji minister se obnaša kot noj

Stockholm, 4. dec. Britanski notranji minister Herbert Morrison je zavzel po Reuterjevem poročilu stališče k vprašanju komunizma ter takole oblikoval svoje naziranje, ki je obenem mnenje Churchillove vlade. »Problem, ki se nas tiče in ki mu po mojem mnenju v marsikakem pogledu posvečamo preveč časa ter pozornosti, je vprašanje komunistične stranke. Osebo ne verjamem, da bi bilo število članov te stranke ali njihov neposredni številni vpliv tako velika, kot to včasih trdijo. Tudi njihovi prevratni nazori me ne razburjajo preveč.«

Ali je Morrison gluhi in slepi ali pa noče ničesar videti in slišati. Nedvomno bo veljalo zadnje. Po sklepu pogodbe med britanskim plutokracijo in boljševizmom na življenje in smrt ter po tem, ko je Churchill položil usodo imperija v sovjetske roke, obstoja dolžnost njegovih sodelavcev v tem, da pred angleškim narodom prikazuje boljševizem kot nedolžno stvar.

Vse kar se danes odigrava pred angleškimi vrati, zmeda v Franciji ter Belgiji in zasedeni Nizozemski, boljševiški vpliv v Italiji in v vsem Sredozemlju ter krvavi spori v Grčiji, o katerih podaja Reuter dramatično poročilo, za Morrisona enostavno ne obstoja, ker tega noče videti. Angleškega narodu bi rad dokazal, da so to vse stvari, katerim posvečajo preveč časa in pozornosti. To je zavestno varanje angleškega naroda. Le zato, ker se Churchillova vlada ne more osvojit iz boljševiškega objekta, ignorira boljševiško nevarnost za Evropo, čeprav točno ve, da se tudi v Angliji boljševiški baci razširja naprej. To bi moral notranji minister Churchillove vlade pač najbolje vedeti.

Z ugotovitvijo, da boljševiški prevratni nazori ne vzbujajo skrbje, hoče dobiti Morrison naklonjenost boljševizma in zahvalo Kremļa, na katerega je Anglija navezana zaradi Churchillove katastrofalne politike.

Tolovaji pobijajo Angleže

»Deutsche Adria Zeitung« z dne 2. decembra 1944 objavlja pričujoči članek:

V Zagrebu. — Kakor poroča »Croatia« objavljajo hrvaški dnevniški dvoje vesti iz Bjelovarja in Sarajeva, ki nam prav zanimivo prikazujejo, kakšno je razmerje med tolovaji in angloameriški zavezanci. Poročilo iz Bjelovarja pravi, da so tollovaji ubili nekaj angleških letalcev, ki so morali zasilo pristati. Komunistični komisariji so tozadevno izjavili, da je bil umor ukazan, ker so, kot je dokazano, Angleži nasprotniki komunistov in sovjetizacije bivše Jugoslavije. Zares se je v poslednjih časih zvedelo za nekaj primerov, ko so angleški letalci bombardirali nekatera tolovaška taborišča in jih z letal obstrlevali. Iz Sarajeva je zares prišlo sporočilo, da so angleški letalci metali bombe na tolovaška oporišča pri Fočnici, zahodno Sarajeva, in so jim s tem povzročili veliko škodo. Komunisti trdijo, da je bil ta napad nalašč uprizorjen in da so ga tudi že maskevali.

Sprito vesti o angloameriških letalskih napadih na tolovaška oporišča in

o ustrelnih angleških letalcev, ki so zasilo pristali, pripominjajo hrvaški krogi, da je treba pri tem računati z zmotnimi napadi. Zanimiv pa je odziv boljševikov, ki se izraža v povelju, da je treba slehernega ujetega ameriškega letalca ubiti, in v izjavi, da so angloameriški sovražniki sovjetov. Znanih je že več podobnih primerov, med njimi so tudi taki, da so partizani likvidirali celo angloameriške instrukcijske častnike. Način je povsem preprost, saj kar poročajo, da so angleški častniki padli pri izvajanju svojih bojnih nalog. V resnici pa le drži, da so instruktorji dobili značilni strel v tilnik. Po vsem tem je angloameriške pomočnike srbsko-komunistične terorje na hrvaškem ozemlju doletela smrt z istim orožjem, ki so ga sami dobavljali za izvršitev terorja. Medtem ko angloameriška propaganda proslavlja tako zvane »gozdne zakone«, in podpira proslula nasilja tollovajev, pa morajo Angleži in Američani božes nočes trpeti, da nasršuvani gozdni tollovaji pobijajo njih lastne ljudi.

Boljševiški načrti za svetovno gospodstvo

Bern 3. 12. V nekem uvodniku zagotavlja list »Tate«, da vodi Sovjetska zveza vojno, da bi razširila svojo vplivno cono preko Balkana in evropskega zaboda. Dosedanje piše list med ostalimi:

»Če je Molotov nekega dne izjavil, da obstoja politična umetnost Sovjetske zveze v tem, da napravi iz večerajšnjih sovražnikov današnje prijatelje in obratno, potem je to sovjetska taktika, s katero zasledujejo svoj glavni cilj — svetovno revolucijo. Ta končni cilj zasleduje Moskva tem zagrinjavajo, čim bolj okretnih sredstev se poslužuje. Zato ni mogoče pozabiti, kar je napisal voditelj francoskih komunistov Thorez 20. maja 1939 v listu »Humanité«: »Mi smo se naučili uporabljati taktiko, ki se spreminja kakor to zahteva spremenljivi položaj, naučili smo se izdajati krilatice, ki se prilagajajo danim okoliščinam, naučili smo se te kritično opustiti, če ne odgovarjajo več novemu položaju, naučili smo se s trdoto načel združiti taktično okretnost.«

Skladno s tem stališčem je razširil Kremelj 22. maja 1943 nek odlok izvršnega odbora komunistične internacionale,

v katerem je sporočil razpust kominterne. Kot utemeljitev so navedli, da se razmere v svetu močno spremenile. Tajna okrožnica generalnega tajnika kominterne, ki je bila izdana maja 1943 in ki je napovedovala razpust mednarodne organizacije, pa je vsebovala naslednje besede:

»Tovariši naj vidijo v tej odločitvi bistveno olajšavo za agitacijo... Taktika ni istovetna z doktrino. Besede Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina so edino mero, da za vsakega komunisti. Na njih ni ničesar spremeniti.«

Kako daleč se razširja učinek boljševiške ideologije, je razvidno iz nekega članka angleškega lista »News Statesman and Nation« o britanskih vojaki. Iz poslednjih dogodkov v Franciji, Švedski in Romuniji je razvidna tendenca boljševizma, da z novimi konkurenčnimi organizacijami pod socialno in narodno devizo odstrani ostale stranke. V smislu teh znamenj vodi Sovjetska zveza vojno, da bi lahko razširila svojo vplivno cono preko Balkana in evropskega zaboda.

Eden pred spodnjo zbornico

Amsterdam. Zunanji minister Eden je izjavil v petek v spodnji zbornici, da so se odnosi Anglije z njenimi tremi velikimi zaveznicami — Združenimi državami, Sovjetsko Rusijo in Francijo v letošnjem letu stalno bolj šali. Veliki Britaniji je bilo omogočeno v povečanem obsegu v duhu odkritosti in medsebojnega razumevanja obravnavati razne neprijetne probleme, ki jih Evropa nudi in jih bo še nadalje nudila. Ako bodo vse štiri vesile sodelovale vse do tedaj, da bo vojna dobljena in še potem naprej, ne bo nikakega problema, kateremu bi ne bile dale. Če pa bi se razšle, potem bi po Edenovem mnenju mednarodna organizacija, pa naj bi bila še tako dobro in natančno napravljena, ne mogla funkcionirati.

O Grčiji je dejal Eden, da je proslila Velika Britanija sedanjo koalicijsko vlado, naj dela složno še naprej za obnovo dežele. Eden je mnenja, da je Anglija sprito v Grčijo poslanih dobav in svojih doprineseh žrtve upravičen, da vlado k temu pozove. »Pri tem nimamo namena mešati se v pravice grškega naroda, da si prosto

voli vladno obliko, ki mu najbolj ugaia.

O vprašanju ameriškega petroleja ter o odstranitvi strojnih naprav je dejal Eden, da uveljavlja Anglija podobno kot Združene države napram svojemu sovjetskemu zavezniku svoje zahteve.

»Lublin dobil proste roke«

Stockholm. Kakor poroča agencija Tas iz Lublina, deluje sedaj na poljskem ozemlju, ki je zasedeno po Sovjetih, »gibanje za preosnovanje lublinskega komiteja v začasno poljsko vlado«. To »gibanje« zavzema vedno večji obseg. Povod na zborovanjih in v časopisju se zavzemajo za preosnovo lublinskega komiteja. Takšna mnenja razširja prebivalstvo Prage ter komite delavskega združenja lublinskega vojvodstva in poljska častniška šola. Kakor piše list »Rzecz Pospolita« so se dogovorili na nekem zborovanju prebivalstva Prage, da so uspehi dela lublinskega komiteja dokaz za to, da je prišel čas, da preosnujejo ta komite v začasno poljsko vlado.

Varčujte z elektriko!

Tako ravnaajo komunisti z našimi duhovniki

Dva nova dokumenta o komunističnem sovraštvu do vere: komunistično poročilo o umoru župnika Pravharja Jožefa in pismo bivšega tollovaja, ki je bil pri mučenju kaplana Srečka Hutha

Ze 16. septembra smo poročali, da so komunisti odpeljali na kazensko prisilno delo Pravharja Jožefa, župnika iz Loškega potoka. Ze takrat smo se bali, da ne bi komunisti tudi nad tem slovenskim župnikom pokazali vsega svojega sovraštva do vere in duhovnikov. V soboto, 2. novembra pa smo morali objaviti žalostno vest, da se je tudi župnik Pravhar po težkem mučenju pridružil dolgi vrsti do zdaj že 85 od komunistov mučenih slovenskih duhovnikov. To so nam sporočili ljudje z Dolenjske, ki so za to žalostno vest zvedeli naravnost iz Bele Krajine. Danes pa objavljamo potek župnikovega težkega zadnjega trpljenja. kakor smo ga zvedeli po zaplenjenem komunističnem poročilu o tem umoru.

Tudi ob umoru župnika Pravharja komunisti niso povedali glavnega razloga, zakaj so izvršili ta zločin, temveč so tudi ta umor hoteli kakor umore vseh do sedaj pobitih slovenskih duhovnikov skriti pod krinko obsodbe nad »narodnim izdajalcem«. Primer smrti župnika Pravharja nam zopet kaže, kako skrbno hočejo komunisti prikriti vsak svoj zločin. Ze sredi letošnjega poletja so komunisti prignali župnika pred komunistično krvniško sodišče. Takrat so župnika obsodili, da je v zvezi nekaterih žensk vršil agitacijo proti Osvobodilni fronti in organiziral domobransvo. Župnika so tedaj obsodili na težko prisilno delo. Ob tej obsodbi pa so komunistični krvniki zaigrali res smešno igr. Komunist, ki je igral vlogo javnega tožilca, se je pritožil zoper težko obsodbo in zahteval pomlajenje. Res je »višje vojaško sodišče« komunističnih tollovajev župniku Pravharju znižalo kazen in ga obsodilo »samoc na izgon iz domačega kraja. Ko so ljudje iz Loškega potoka zvedeli za ta način obsodbe, so dobro vedeli, kaj komunisti s temi svojimi pomilostitvami nameravajo. Rdeči zločinci so se namreč hoteli pred ljudmi pokazati za pravične sodnike, ki upoštevajo vsak pameten razlog. Kakor hitro pa so komunistični tollovaji župnika odvedli daleč proč od njegovih vernikov, so postali zopet nasilno kruti, kakor jim pač že njihova sama zločinska narava narekuje. Kakšen je bil ta milostni izgon iz domačega kraja, vedo povedati očitniki iz Bele Krajine. Komunisti celo niso pustili, da bi se župnik po štirih mesecih ječe preoblekel.

Fotograf Marjan Kocmur sporoča cenjenemu občinstvu,

da posluje samo v podružnici: Ljubljana, Prešernova 9

Zaradi omejitve uporabe električnega toka sprejema stranke za nadaljno postrežbo dopoldne od 7—10, popoldne od 13—16.

Vse še neodvzete fotografije iz centrale prejmete istotam.

Za nadaljnjo naklonjenost se priporočam.

Krvavo komunistično nasilje v Srbiji

Iz Beograda navzile najstrožji zapori že prihajajo poročila o krvavem komunističnem nasilju, ki so ga pričeli izvajati Brozovi »osvobodilci« tako v samem Beogradu, kakor tudi v notranjosti Srbije. V Beogradu je že pričelo poslovanje posebno tolovaško »sodišče«, ki je dosedaj obsodilo na smrt ter postrelilo 105 oseb. Tollovaji so nadalje že zaprli nad 4800 oseb. Polovico so jih kmalu izpustili, proti ostali polovici pa je v teku še preiskava ter bodo vsi prišli pred tolovaško »sodišče«.

Med postreljenimi žrtvami komunističnega nasilja v Beogradu je tudi 11 bivših ministrov. Dosedaj so nam znana imena naslednjih žrtve: Dragoljub Milovanovič, Djure Koturja, biv. pravosodnega ministra in podpredsednika senata, Momčila Jankovič, biv. pravosodnega ministra, Djure Jankovič, biv. min. za gozdarstvo in rudarstvo, biv. ministra za kmetijstvo Radoslava Veselinovič, dr. Jovana Mijuskovič, biv. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, Riste Jojič, biv. prosvetnega ministra (prejšnji demokral). Nadalje so bili od komunistov ustreljeni generali: Aleksander Stanimirovič, Aleksander Radulović, poveljnik mesta Beograda, Kosta Mihajlovič, brat Draže Mihajlovič, Bogoljub Milovanovič, ministrov brat, Dragoljub Marinkovič, okrožni načelnik, Sotir Mikašević, Branko Popović, Ilija Prič, vseučiliški profesor, Milivoj Savič, Tanasije Stanimirovič, podpolkovnik in prostovoljec iz prve svetovne vojne, Bogdan Simić, Milan Spasić, Lazar Jovanović, Anton Kuzman, Mihajlo Marčetić in Jovan Tanović, višji rezervni častnik, nosilec odlikovanj Belega Orla in prejšnji glavni urednik in poleg Ribnikarja glavni solastnik »Politike«.

Po zadnjih mesecih krutega bombardiranja po Anglosasih in vojnega pohoda ter zaradi nepopolnega trpljenja so se v zadnjem času Srbija znova znašla v položaju, kateri ji grozi, da bo spravil v grob vse, kar je še ostalo poštenega in zdravega v Srbiji in kar je svojemu narodu hotelo res samo dobro in se je zanj žrtvovalo v najtežjih tre-

vaak dan so mu dali za hrano le nekaj nezabeljenega močnika. Ljudje so pripovedovali, da je župnik prosil komunistične krvnike, naj brž store, kar mislijo z njim napraviti, vendar ga komunistični tollovaji niso hoteli uslišati.

Dne 1. septembra letoš pa so komunistični brezverci prignali izmučenega župnika pred najvišje komunistično sodišče, kateremu je predsedoval prosluli general Jaka Avšič, glavni sodniki pa so bili že od komunističnega procesa v Kočevju znani zločinci Stane Jernej, Tomišek Dore in Damjan Viktor. Ti krvniki so glavni krivci, da je moral župnik Pravhar po težkem trpljenju mučenško umreti. Komunisti so prislili župnika, da je podpisal lažno obtožnico, kakor so jo sestavili ti komunistični lažnosodniki. V tej obtožnici komunisti obojajo župnika, da je po pogodbi pisal badogilevskim častnikom listine o interniranju in streljanju tistih Slovencev, »ki niso bili popolnoma vdani njemu in bivši klerikalni stranki. Kako je vse to zlagano, vedo dobro prav vsi verniki iz Loškega potoka. Po končani obravnavi so komunistični krvniki obsodili nedolžnega župnika Pravharja na smrt. Pod obsodbo so se podpisali vsi sodniki-krvniki, med njimi na prvem mestu Jaka Avšič. Obenem so komunisti obsodili tudi obšinskega tajnika Košmrlja Antona in Turka Janeza na kazen težkega prisilnega dela.

To je najnovejši zločin, ki so ga izvršili komunistični ubijalci nad slovenskim duhovnikom. Tako je sedaj že 86 duhovnikov moralo žrtvovati svoja nedolžna življenja na branik svetih resnic naše vere in svetinj slovenskega naroda.

Ob tej priliki objavljamo tudi pismo, katerega prepis smo pred nekaj dnevi dobili z Gorenjskega. Pismo je napisal

za obletnico strašnega komunističnega umora nad kaplanom Srečkom Huthom, bivši komunistični prisilni mobiliziraneec, ki je moral biti navzoč ob tem strašnem mučenju slovenskega duhovnika. Pismo je bilo napisano 2. oktobra 1944. Kakor pismo sporoča, so komunisti obsodili gospoda kateheta, da je belogardist. Kakšen zločin pomeni ta naziv, dobro vemo, saj so tako komunisti vsakega ožigosali, kdor je bil proti rdeči nevarnosti. Srečka Hutha je obsodila jesenjska OF. Grob si je sam izkopal. Ubit je bil s krampom, umoril pa ga je komunist Izlok. Pisec tega pisma, ki je ušel komunistom, sporoča, da so komunistični tollovaji mladi no v onih krajih že čisto pokvarili. Mladolena dekleta imajo že umore na vesti. Fant tudi piše: »Jaz sam sem bil med tollovaji, pa takih ljudi, kakor so tu gori, nikjer nisem videl. Na Boga so čisto pozabili.«

Tako smo torej zvedeli tudi za strašen konec kateheta Hutha. Da, take žrte slovenskega duhovnika bodo gotovo veliko pripomogle, da bomo srečno premagali našega največjega sovražnika komunizem. S to svojo žrtvijo pa je gospod katehet postal tudi na najstrašnejši način umorjeni bivši gojenec školijske klas. gimnazije in se je postavil na čelo dolgi vrsti obšinskih žrtve gojencev zavoda sv. Stanislava.

Tako se počasi odkrivajo vsi nešteti zločini, ki so jih komunistični tollovaji izvršili med slovenskim narodom. Nič ne bodo mogli komunistični zločinci tako skriti, da se ne bi zvedelo. Vse zločine, ki so jih komunisti na skrivnem izvrševali po naših gozdovih, bomo počasi odkrili in jih pokazali svetu v dokaz, kako upravičena je naša borba proti rdeči kugi.

Se bodo že naveličali

Poziv za pozivom pošiljajo komunistične tolpe domobranci vojski: 15. september, 15. januar; kateri datum pride po 15. januarju?

AVNOJ (Antifašistično veče narodne osvoboditve Jugoslavije) je spet izdalo proglas na domobranci, na hrvaške in srbske protikomunistične oddelke, da naj do 15. januarja prihodnjega leta prenehajo s svojo borbo, preidejo h komunističnim tolpom, jim predajo orožje in se celo na njihovi strani borijo. Proglas te vrste ni sam na sebi nikakršna posebnost. Komunisti so jih izdali že izredno veliko in težko bi bilo vse prešteti. Posebnost pa je to, da so kljub neuspehom vseh njihovih pozivov še ostali tako vztrajni in izdajajo pozive naprej. Ne glede na to, da jih doslej nihče ni poslušal in so imeli pozivi prav nasproten učinek, kakor so ga hoteli doseči, komunisti vztrajajo pri svojih agitacijskih poskusih.

Naši domobranci kakor tudi hrvaški in srbski protikomunistični oddelki predobro vedo, kaj pomenijo komunistični pozivi k predaji. Te pozive so slišale vse one žrtve, ki so bile ujetе na Turjaku in zverinsko pomorjene v Jelendolu. Ti pozivi so se zlasti ponavljali za letošnji 15. september, ki so ga komunisti postavili kot zadnji rok za predajo. Vsak, ki pozna komunizem, se takim poskusom komunistične agitacije smeje, ker dobro ve, da je laž glavno sredstvo komunizma. Poziv za 15. sep-

tember je izvenel v prazno. Pač pa so domobranci našli nato v torbi komunističnega kolovodje Crnogorca Perota Popivode listino z ukazom, da se vsi domobranci, ki bi se predali, dajo pred komunistično »sodišče«. Listina je samo potrdilo, da smo vsi dobro presojali namene komunistov, ki so jih ti imeli s svojimi pozivi za predajo.

Zadnje čase so torej komunisti postavili nov rok za predajo. V postavljanju rokov vseh vrst so oni že dober izučenci, če je treba biti za tak neumnosti izučeni, kajti nobena posebnost ni napovedovati vsakih 14 dni znova konec vojne za prihodnji mesec. Prav tako ni nobena prebrisnost pozivati močnejšega nasprotnika vsaka dva meseca na predajo in mu obljubljati amnestijo. Je pa naravnost pravilna naivnost, če si upajo to komunisti še zdaj, ko jih že tri leta dobro poznamo, in ko sami vedo, kakšni so bili uspehi njihovih dosedanjih pozivov. Prihodnje leto, ki se nam naglo bliža, ne bo samo leto zasledovanja komunističnih tolpe, marveč leto njihovega popolnega, dokončnega uničenja.

GOSPODARSTVO

Nova ureditev zaslužkov v trgovini

Vrhovni komisar za operacijsko območje Jadranske Primorje je odredil novo višino zaslužkov v trgovini. Nova ureditev pa ne velja za ljubljansko pokrajino, temveč samo za pokrajine, v katerih je pristojen komisar za cene v Trstu. Najvišja stopnja brutozaslužkov je urejena takole:

V veletrgovini:

1. Dvojno pri znesku preračunanem za prvo polovico leta 1943 pri maksimalnih zaslužkih do 6%.

2. En, in polkratno zneska za prvo polovico 1943 pri zaslužkih do 8% in več.

3. Ne več kot 12% nakupne cene v prvi polovici 1943 pri zaslužkih nad 6%, vendar manj kot 8%.

V nadrobni trgovini:

1. Dvojno znesek v prvi polovici 1943 izračunanega dobička 30% in več.

2. Eno in polkratno višino v prvi polovici leta 1943 zračunanega dobička pri maksimalnih zaslužkih 40% in več.

3. Ne več kot 60% nakupne cene v prvi polovici leta 1943 pri trgovskih zaslužkih 30%, vendar pod 40%.

Na osnovi tega se računajo pribitki po nakupni ceni katero morajo trgovci dokazati. Poleg tega mora blago priti po najkrajši poti do potrošnika. Podaljšanje te poti ne sme voditi do nobenega povečanja cen, temveč se mora dobiček porazdeliti med trgovce, tako da ne sme biti višji. Na osnovi te navedbe je možno znižanje cen in to morajo označiti trgovci pri izloženem blagu.

Naredba stopi v veljavo en dan po objavi v uradnem in službenem listu komisarja za cene v pokrajinski Trst, Gorica, Videm in Reka ter Pulj. Podrobna navodila pa bodo še dana z razpisni komisarja za cene.

njimi samimi. Sedanje stanje v Srbiji bo pa gotovo imelo tudi to dobro stran, da bodo za vse čase od komunizma ozdravljeni še preostali sloji, ko bodo sedaj lahko na svoji lastni koži čutili vse slaboosti komunističnega strahovlade in ko bo komunizem svoj nauk o »bratstvu« prišel izvajati tudi v praksi.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Voditeljica ženstva v Kamniku. Nedavno so v Kamniku sprejeli voditeljico pokrajinskega ženstva, članice stranke Gretlo von Mitterwallnerjevo, ki so jo Kamničanke vodile po mestu in ji razkazovale tozadnevne proizvode marljivih ženskih rok.

Novice iz Brež. Dne 30. novembra t. l. je član tovarštva NS-GKB Josip Kabaser obhajal 90letnico rojstva. Ob tej priložnosti je govoril vodja Obersteiner, ki je poudarjal Kabaserjeve zasluge in da se je udeležil l. 1877-78 vojnega pohoda v Bosni. V dar je prejel 75 mark, mladina pa mu je zapela lepe pesmi.

Božične šolske počitnice. »Kärntner Zeitung« z dne 2. do 3. decembra 1944 piše tozadevno, da je državni vzgojni minister navedel glede na božične počitnice dvojne smernice: da naj bi bile počitnice čim krajše, da ne bi pouk trpel zaradi prostih dni, po drugi strani pa da se je treba ozirati na štednjo kuriva. To dvojno se da združiti tako, da naj bi bile šolske počitnice v toplem letnem času čim krajše, v zimskem pa daljše zaradi kuriva. Torej naj bi se počitnice podaljšale na račun velikonočnih, tako da se pouk po božiču ne bi začel pred 15. januarjem 1945.

Smrtna kosa. Na zahodnem bojišču je padel podporočnik Erik Pivk iz Celovca. Prav tam je doletela smrt desetnika Kristijana Miheliča iz Albersdena,

okraj Paternion na Koroškem. V Celovcu pa sta umrli vdova zas. uradnika Melanija Illiceva in zasednica Ana Perneševa. Smrt šest metrov pred rešitvijo. Nedavno smo poročali, kako sta se v snegu ponorečela Jurij in Marija Rupič pri estopu v planinsko kočjo na Sonnblicku. O tej nesreči dostavlja še Kärntner Zeitung z dne 30. novembra t. l., da sta bila oba ponorečena zakonca le še šest metrov oddaljena od svoje planšarske kočje. A navzile takli bližini se ništa mogla več rešiti. Dozdeva se, da je Rupič začel tudi kopati jamo v snegu, da bi se ondi skrila v burji in metežu. Vendar ni imel več moči za to. Njega in njegovo ženo je snežni metej podsilil in ju zamel poldrug meter visoko. Tudi zvesti pes, ki se ni umaknil od svojih gospodarjev, je poginil poleg njiju.

Umrli je v Gradcu in bil ondi 29. novembra t. l. pokopan pisarniški ravnatelj Ivan Skorjanc.

Ne pozabite, da v kratkem izide ena najbolj zanimivih in potrebnih knjig letošnjega leta, ki vam bo služila skozi celo leto —

Slovenčev koledar

Sport

Iztok je postal končni zmagovalec

Iztok : Ljubljana 2 : 1

Včeraj torej je bila odigrana tako re. ljema turnirska igra med Ljubljano in Iztokom. Pa tudi ta igra na bila nemotena od alarma, ki je spet po svoje doprinesel k finančnemu efektu vae prireditelja. Moštvi sta se zaradi tega sporazumeli in odigrali tekmo 2 krat 35 minut, ki pa je veljala za pravo turnirsko. Kdor od njiju zmaga v tem določenem času, bo zmagovalce vsega turnirja, dobil bo največje število razpisnih žog, pa tudi največji denarni delež pri razdeljevanju čistega dobička.

V predtekmi sta se pomerili mladinski moštvi Mladike in Vlač, kjer je šlo tudi za prvo mesto v mladinski skupini, vendar pa je bilo treba odigrati le še ostanek 9 in pol minute. Višani so rezultat izpred 14 dni v iznosu 1:0 obdržali tudi v tem podaljšku in si tako priborili naslov mladinskega prvaka. Višani so se v tem delu igre potegnili v obrambo, kar je imelo uspeh. Izgledalo se je hitro pripravili za hroba na igrišču. Sodniku g. Dorčecu sta se predstavili oboje moštvi v naslednjih postavah: Ljubljana: Plečko, Perhar, Dekle, Pileon, Pilej, Volavšek, Trškan, Medved, Pfeifer, Pupo in Vodnik. — Iztok: Mareškar, D., Nagode, St. Januš, Roth-Kranjc, Fajon, Kumar, Makovec, Piskar Ivo.

Od moštva bi bilo omeniti pri Ljubljani, da je manjkala imenitni Santi s krila, pri Iztoku pa Nagode. Nenasop prvga je Ljubljana bolj občutno pogrešala, čeprav bi bil tudi Iztok z Nagodetom veliko pridobil na udarnosti.

Nekaj o igri. Komaj je sodnik dal znak za začetek igre, že je po treh pametnih in hitrih potezih padel prvi in edini gol za našega prvaka SK Ljubljano. Zabil ga je pa Hacler na Trškanov predložek. Iztok se je zavedel ni, ko je imel prvo in, hvla Bogu, edino žogo v mreži. Iztok je takoj zatem pritisnil in nevarno ogrožal nasprotnikova vrata. Eden izmed prodorov in kombinacij pred golom je izkoristil Piskar Ivo na krila in izenačil. Gol je vratarjev, ker ni držal netežko žogo. Potem je igra valovala s polje v polje in nevarne situacije so se vrstile zdej pred tem, zdej pred drugim golom. Oba vratarja sta pokazala svoje znanje. Iztokov bolj in uspešneje kot Ljubljanski. Polčas je končal z rezultatom 1:1.

V drugem delu igre sta imela oboja napada nekaj priložnosti za povečanje doseženega uspeha, vendar nisti imela sreče ali pa sta bila okorna pri izvajanjih končnih udarcev. V tem delu je sodnik, čisto upravičeno, izključil Perharja od Ljubljane.

ljane, a čimer je napad izgubil na udarnosti, ker je moral Pupo v obrambo. Po levem krilu, kjer se je boril Kumar z voč nasprotniki, je padel zmagoosni gol, ki ga je zabil isti igralec. Tudi ta gol nosi na vesti Plečko, saj mu takšna lahka žoga, streljana s kornet. linije, ne sme pasti iz rok v gol. S tem je bila usoda Ljubljane zapetočena. Ljubljanci so zdaj igrali z vao silo in v nemer napadali, saj izgubiti niso imeli kaj več. Tudi Iztok so imeli nekaj priložnosti, eno so tudi izrabili in zabil tretji gol, ki ga pa sodnik ni priznal. Tekma je končala s gornjim rezultatom. Tekma je bila tipično prvenstvena značaja. Igra je bila precej ostra, vendar pa v mejah športa. Iztok je igro za služil, vendar bi bil rezultat lahko tudi obraten, saj je napad Ljubljane zastreljal nekaj silajnih pozicij.

In moštva? Oba moštvi sta se resno pripravili na to zadnjo in odločilno igro, ki naj odloči, katero moštvo je trenutno zdej v Ljubljani najboljša. Kaže, da so Iztoki vseli zadevo z resnejše strani. V moštvu je manjkala Nagode, ker je operiran, pri Ljubljani pa je manjkala Smole na krila, ki si je ob tako važni tekmi menda privoščil s Hermesom izlet v Kranj. Kaj za tem tiči, nam ni znano, vendar pa drži, da se je njegova odsotnost v moštvu sila poznala. Sicer pa so Ljubljanci igrali dobro, lepo kombinirali, le na strel jim nasprotna obramba ni pustila. Vrtar je imel včeraj slab dan. Izmed ostalih igralcev pa je omeniti dobrega Pupeta, ki je res garjal, dočim se naprezanje ostalih igralcev ni dosti poznalo. Vsi so stremeli, posebno po drugem голу za Iztok, izenačiti in tekma je bila posebno v tem delu torebna in napeta.

Iztok je tudi tokrat pokazal svojo srčnost in borbenost. Vsak igralec je bil na mestu kar tiče borbenosti in velje do zmage, ljubezni do svojega kluba. Sreča je spet tokrat zmazgalo nad tehniko te kombinacije.

V celem se lahko reče, da je bila tekma napeta in da so gledalci gotovo prišli na svoj račun. Iztok je tako postal turnirski prvak, kar je redek uspeh za klub, ki še ne slavi prvo obletnice svoje ustanovitve. K temu, neprilakovano lepemu uspehu, ko je za cele tri točke prehitel celo našega nogometnega prvaka Ljubljano, mu tudi mi čestitamo. Večje nagrade klub res ni mogel dobiti za svoja priročna dela, kot mu jo je prinesla včerajšnja nedelja. Po tekmi je zastopnik tvrdo Mergenthaier razdelil klubom priborjene žoge, s čimer je pokazala veliko razumevanje za tegebe naših športnikov. Tudi njemu priznanje, športniki pa so mu za dar gotovo hvaležni.

KINO »UNION« 22-23
Ce se ločim, bo ali ne bo
»MOZ ZA MOJO ŽENO«
Magda Schneider — Johannes Riemann
Predstave ob 14 in 18.
Zaradi alarma prekinjena zadnja predstava v soboto bo nadaljevana v torek, 5. t. m., ob 14.45 — Vstopnice za matično in predstavo ob 14 v nedeljo pa prežigosamo za predstave preko tedna.

KINO »MATICA« 22-41
POZOR!
Senzacionalni avrakolor film
»LAZNJIVI KLJUKEC«
Hans Albers, Hiltrud Hornig, Ilse Werner
Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 15.30 in 18.15

KINO »SLOGA« 27-30
Svojevrsen pustolovski in napeti kriminalni film
»SEDEM PISEM«
Elfriede Duzig O. W. Fischer
Predstave ob 14 in 18.

MALI OGLASI

Službe dobe
Strojnege TEHNIKA
mlajšega in samostojnega strojarskega s praksi v moderni parni tehniki, sprejme v stalno službo večje industrijsko podjetje. Ponudbe z curriculum vitae poslati pod »industrijske« na upravo »Slov.« 10654.

Poizvedbe
TORBICO
sem izgubila v soboto dopolne od Rastoharja po Sirelski ulici, Vodnikovem trgu do Sv. Petra ceste. V torbici je večja vsota denarja, legitimacija in potrdila iz bolnišnice. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upr. »Slovenca«.

Radio
RADIO ŽARNICE
EB-11, kupi tvrdo EVEREST, Prešernova št. 44.

Sobe oddajo
SOBO ODDAM
gospodu kot sosedu vauču. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10694.

Prodamo
BEL KOZUSCEK
valiran, za 1-5 let, prodam za 2200 lir. Florjanska 15/III. — desna zadnja vrata.

KRZKNA JOPA
(sil) je naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10337.

KAPNE IN BLAZINE
(garniture) prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10562.

BLAGO
za moške stajce, spodnje perilo in bluz, prodajno blago, najceneje prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10697.

MOSKO DARILO
precizni čas, prodam. Florjanska 15/III. — desna zadnja vrata.

Živali
SVINJA
7 mesecev stara naprodaj za rejo ali pleme. Kobal Franc, Tovarniška 10.

PRASIČKA
ca. 90 kg težkega — prodam, Štepanjska 4. Bajda.

Glasba
HARMONIKO
distonično, model III, zaamko — Moehner, malo rabljeno, v najboljšem stanju s krasnim glasom, v kovčegu z nepremojljivo prevleko, prodam za 11.000 lir. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10712.

Varčujte z vodo!
Dotrpla je naša draga teta, gospa
ARKO PAVLA
roj. VEČ
Pozreboh bo v torek 5. decembra ob pol treh pop. z Zal. kapelica sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, 4. decembra 1944.
Žalujoči rodbine:
PETRIC, ARKO, IVANKOVIČ, HARTMAN

„RAST“
je novi, edini verski list, ki bo izhajal mesečno na 32 straneh v obliki Slovenskega koledarja. Prva številka bo izšla še pred božičem. Naročnina za eno četrtletje znaša 25 L. Naročajte novi list na naslov: UPRAVA RASTI, LJUDSKA TISKARNA

Vsemogočnemu Bogu je dopadlo vzeti nama najin sonček, zlato hčerkico — edinko
Andrejo Kristan
staro 5 let. — Pokopali jo bomo v sredo 6. decembra ob pol starih pop. z Zal. kapelico sv. Petra, na pokopališču k Svetemu Križu.
Ljubljana, 4. decembra 1944.
Žalujoči starši:
RADO in MAJDA

+

Soročnikom in znankam sporočamo, da je Bog poklical k Sebi svojo zvesto služabnico

ANO BENDA
v starosti 64 let, stanujočo v Doma služkinj. — Pogreb blage pokojnice bo v sredo 6. dec. ob 2 pop. z Zal. Naj počiva v miru!
Ljubljana, 4. decembra 1944.
DOM SLUŽKINJ r. z. z. o. z.

+

Umrla je moja presrečno ljubljena, zlata mama, gospa

Ivanka Cesar
roj. Staniša
Pokopali so jo v četrtek 30. novembra 1944 na novomeškem pokopališču.
Vsakemu posebej in vsem, ki ste ji lajšali trpljenje ob poslednjih urah njenega življenja in jo spremili na njeni zadnji poti, se tudi za očeta in vse sorodstvo iz srca zahvaljuje
Žalujoči sin
JANEZ CESAR
Ljubljana, Novo mesto, dne 3. decembra 1944.

+

UMRLI SO NAM NAŠA

MATI
POKOPALI SMO JIH 29. NO-
VEMBRA 1944 NA DOMAČE
POKOPALIŠČE V SODRAŽICI.
ZA BLAGOR DUŠI RAJNE SE
BO DAROVALA SV. MAŠA V
TOREK 5. DECEMBRA 1944 V
CERKVI SVETEGA PETRA V
LJUBLJANI.
SODRAŽICA, RADOMLJE, LO-
SKI POTOK, LJUBLJANA,
RIBNICA, 4. DECEMBRA 1944.
LOVSINOVI
(KAPROLOVI)

NAJPRISRČNEJŠA

ZAHVALA
VSEM, KI STE NAM STALI
OB STRANI ALI KAKOR KOLI
IZKAZALI POMOČ IN SOUTJE
OB SMRTI NAŠE LJUBLJENE
ZENE, MAME IN SESTRE
GOSPE
HEDVIKE
PEHANI
ROJ. GOGALA
SOPROJE GEN. RAVNATELJA
VZAJE. ZAVAROVALNICE
OHRANITE JO V TOPLEM
SPOMINU IN MOLITE ZANJO.
LJUBLJANA, MARIBOR,
3. DEC. 1944.
ZALUJOČI OSTALI.

Zapustila me je moja srčno
ljubljena mama, gospa

Marija Primšar
Pogreb nepozabne pokojnice bo
v sredo 6. t. m. ob 4 pop. z
Zal. kapela sv. Marije, na po-
kopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, Postojna, Zagreb,
Subotica, 3. decembra 1944.
Globoko žalujoča hčerka

Umrla nam je naša ljubljena,
draga mati in stara mama,
gospa

Jovanović
Katarina
učiteljica v pok.
K večnemu počitku jo bomo
spremili v torek, dne 5. decem-
bra 1944 ob treh popoldne z
Zal. kapela sv. Jožefa, na po-
kopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, Beograd,
dne 3. decembra 1944.
Globoko žalujoči:
Andrija, car. posrednik, Drago-
mir, priv. uradnik, sinova;
Milica por. Antonijević, hči;
Erna roj. Froulik, Ljubica roj.
Popović, snahi; Mihajlo Anto-
nijević, prota, zet, vnuki, pra-
vnuki — ter ostalo sorodstvo.

Varčujte z elektriko!

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 74

Luna si je svoj rogljičasti ali poevni, okrogli obraz ogledovala v ledenih zrcalih, ki jih je bilo sonce izbrusilo, in zvezde so trosile svoje drobce zlata na lesketajoče se ledene poljane in na temno, nemirno gladino morja. Zdej pa zdaj se je dvignil kak galeb s svoje osamljene čeri in je s krikom odletel. Njegovi kriki so se tako pošastno glasili v mrtvaški tišini — in kjer so prodrli do budnega ušesa, so učinkovali kakor kaplja strupa samega duha teme, in srce je v muki vzdrgetal. O čeprav je bila noč še tako dolga, pa je le imela svoj konec. Dan, ta zapravljenec, je z urno roko pometel z neba vse zvezde, ki jih je bila noč tako lepo zbrala skupaj, in je pripravil pot svojemu kralju — soncu. Opoldne je utegnulo sonce sijati tako toplo, da se je otajalo nočno cvetje na šipah s spremljevanjem zvonkega, marljivega petja kapelj, ki so padale s strehe. Vendar ni bilo bolj toplo, ko toliko, da so tvorile kaplje, ki so padale s streh, na svoji

poti dolge ledene sveče na robu strehe in so se ondi, kjer so padale na tla, nakopičile v majhne ledene blazine.

Neopazno je sonce dan za dnem napenjalo svoj lok više. Pa je šlo vse le prepočasi. In medtem ko so se dnevi po polževno vlekli, je ljudem opesal pogum in so se njih moči izčrpale. Zdej že skoraj niso imeli ničesar drugega, s čimer bi se bili mogli preživljati, ko svoje mršave krave — in vsak dan so poklinali nekaj teh živali, ki so bile že zaznamovane od smrti, druge so že odšle pred zakolom in so mrtve ležale v hlevu, ko so prišli ljudje, da bi jim dali pičle krme.

Ko je slednjič, konec meseca, pristal v fjordu parnik, in ko se je izkazalo, da je pripeljal blago za tvrdo O. Scheving in sinovi, so nastale velike težkoče, saj so bili dinarji in ribiči na pol sestradani in je bilo treba še enkrat toliko časa ko sicer za razkladanje. Kmetje so se morali sami vpreči v sni in odpeljati žito v majhnih obrokih domov, zakaj njih konji

so bili za vožnjo preveč opešani in sestradani.

Z marsikako besedo so ljudje v teh dneh blagoslovljali faktorja Thordse, tega krasnega človeka, ki je dovolil v teh težkih časih kredit slehernemu, pa bodi prijatelju ali sovražniku, tako kot še nikoli prej. Naravnost nespodobno bi bilo, če bi bil kdo vprašal po ceni blaga! Celo svojemu izrazitemu nasprotniku, ustanovitelju konzumnega društva, Finnurju z Vadija, je dal blago na upanje. To je bila zares velikodušnost! Kar nič napak ne bi bilo, če bi si takega moža pridobili za poslanca; tak človek jih že zares sme zastopati! Seveda, saj je bil tudi Sera Sturla dober. A ker ni nič več hotel, in je celo s prižnice oznanal, da nima več namena, da bi kandidiral, potem ni kazalo nič drugega, ko da si na najboljši način prisrskljivo nadomestila — škoda pa, hm, če si jo pri luči ogledajo, ni bila tako velika... Ali ni prav za prav ta znamenitki božjice le samo besedič? Tak pa, kot je faktor Thordsen, ki ni veliko govoril, a je tem več mislil, od tega bi imeli kaj korist! Že toliko let so si, na primer, želeli most čez rokav fjorda, in prav tako so bila potrebna pota čez hribe na obe strani temeljitega popravila... Faktor Thordsen pa je brez dvoma mislil na vse to — vsaj govorilo so, da misli... Sera Sturla je bil zmeraj tako fino — in nežnočuten, nikoli se ni maral spuščati

v kako barantanje, česar je bilo v zbornici brez dvoma več ko preveč. In — kajpa — saj to mu ni bilo moči zameriti — nasprotno. Toda — kaj pa dosežeš s tem, če si tako nežnočuten in se ti zdi pod častjo, da bi se pomagal med človeške slabosti? Prav nič ne dosežeš! Nak, s samo nedolžnostjo ne prideš nikamor — hahaha — ne v zbornici in ne nikjer! Kaj kmalu te pohrustajo. Človeka je kar ježilo, ko si videl, kako so drugi dosegli vse tisto, česar si ei sam zaman pozelel. Faktor pa — ta bo pa že pokazal, kako se streže taki stvari!

Zdej, ko je prišla pomoč, izdatna hrana za ljudi in živali, so začeli ljudje le bolj poredkoma hoditi v cerkev. Ljudje so čutili potrebo, da se, do sitega najedo in spočijejo po toliko molitvah, ki so si jih bili čez zimo naložili. Saj se človek Bogu lahko tudi doma zahvali, tako prijetno je bilo zahvaliti se v »skrivni kamrici! In kaj zato, če se je človeku med zahvalno molitvijo časih malo zadrževalo? Bili so hudi časi, kruti časi in majhna nedeljska dramavica je tako dobro delala... Sera Sturla je moral nedeljo za nedeljo govoriti na pol praznim klopm. To ga ni vznemirjalo, dasi bi ga bilo prej globoko pretreslo. In še za mar mu ni bilo, da bi zavoljo tega spet uvedel skupno kavino omizje — vsako nedeljo po službi božji, ki se je bilo po smrti njegove žene kar samo po

sebi prenehalo. Res je mogoče, da je bilo tudi to krivo manjšega cerkvenega obiska, ker je prenehala ta stara navada. Vendar mu ni bilo prav nič do tega, da bi se osebno sestajal s svojimi farani. Če je kdo hodil v cerkev le na to pobudo, je le prav, da je nehal hoditi vanjo. Za te, ki niso hoteli poslušati, se je le malo zanimal in je čutil le malo odgovornosti zanje. Zakaj — »množice poklicanih, a le malo izvoljenih...«

Spet je vladala mrzla tišina zime.

A zdej so spali sili ljudje v hišah in kočah v Holmefjordu. Ni bilo nobenih strahopetnih oči, ki bi sledile blede proge lune pri njenem počasnem romanju v tihih izbah, in nobeno budno oko se ni prestrašilo zaradi krivok samotnih galebov, ki so se zdej pa zdej oglašali v tišino noči. Dolga noč niti ni bila zmeraj zadosti dolga. Potreba po spanju more biti pri stilih in na varnem se čutečih ljudeh izredno velika.

Tišina, mrzla, mrtva tišina, je tako rekoč položila svojo roko na vsakrno življenje, da, celo čas je ustavila.

To pa je bilo le navidezno. Žita življenja utripa lahko slabotneje ali močnejše, počasneje ali hitreje — vendarle zmeraj utripa. Niti to, čemur pravimo smrt, ga ne more zadržati. Večno romajoči čas nikoli ne počiva.